

Willem Peletier en Henk te Kulve (Historische Kring Kotten) bij het nieuwe informatiebord. Foto: Bernhard Harfsterkamp

Informatiebord onthuld over diepteboringen in Kotten

zo 20 feb 2022, 18:40

Voorlezen Maatschappij

Dunne lagen steenzout en steenkool aangetroffen.

Door Bernhard Harfsterkamp

WINTERSWIJK – De mozaïekvloer van Nederland is een veel gebruikte aanduiding voor de gemeente Winterswijk. De reden is dat er lagen afkomstig uit allerlei geologische tijdperken aan het oppervlak komen of dicht daarbij. Dat valt het meest op in de Steengroeve en de kleigroeve de Vlijt. De geologische ondergrond is door vele boringen in kaart gebracht. De eerste diepteboring werd in 1908 in Kotten uitgevoerd. Op zaterdag 19 februari werd daar een informatiebord onthuld.

Vermoeden van oude geologische lagen in ondergrond

De diepteboring, die de naam Plantengaarde kreeg, werd op gronden uitgevoerd die lagen tussen de boerderijen De Plante en Plantenkamp. Dat Winterswijk geologisch interessant kon zijn, was al in de 19de

beelden en de Plante en Kalkomkamp. Dat uiteindelijk geologisch interessant kon zijn, was al in de 19e eeuw ontdekt. In de Willinkbeek werd een stenen laag in de bedding ontdekt en dat leidde tot verder graven op land, waarbij twee putten ontstonden die de Staringputjes werden genoemd. De geoloog Staring had niets met de aanleg te maken, maar heeft die wel bestudeerd. In 1903 bleken fossielen daaruit uit Muschelkalk te bestaan, dat zo'n 240 miljoen jaar geleden is ontstaan. "Dit was voor de Rijksdienst voor de Opsporing van Delfstoffen reden om opdracht te geven voor boringen", zei Willem Peletier bij de onthulling van het informatiebord. "Als zulke oude lagen aan het oppervlak komen, dan zou dat ook kunnen gelden voor oudere lagen zoals het Zechstein en Carboon." In het Zechstein (ongeveer 265 miljoen jaar geleden ontstaan) kan zout gevonden worden en in het Carboon (zo'n 300 tot 360 miljoen jaar oud) steenkool.

Na handboringen diepteboringen

De eerste boringen waren handboringen, die van 20 tot 35 meter diep gingen. Deze methode bleek onvoldoende om een goede indruk te krijgen. Daarom kreeg de Nederlandsche Maatschappij tot het verrichten van Mijnbouwkundige werken opdracht voor diepteboringen. Die gingen tot een diepte van 350 meter. "Het meest opzienbarende resultaat werd verkregen bij proefboring H bij de Plante in Kotten", vertelde Peletier. "Op een diepte van 103 meter werd een zoutlaag aangetroffen." Daarom werd besloten nog een boring in meer noordelijke richting te doen. De eerste vaste zoutlaag verscheen op 457 meter. Vanaf 1029,3 meter diep kwam het Carboon. Vijf steenkoollagen werden doorboord. Ze waren 43, 123, 123, 85 en 43 centimeter dik. Drie daarvan zouden te ontginnen zijn geweest. In Limburg lagen echter de steenkoollagen die gunstiger waren voor mijnbouw.

Nieuwe versie van ouder bord

De resultaten van de boring in Kotten waren wel aanleiding om vaker in Winterswijk te boren. Bekend is de boring in Corle in 1924, waarbij voor het eerst aardolie werd gevonden. Dat was niet veel. "Gelukkig maar voor Winterswijk", zei Willem Peletier, "want anders had ons mooie landschap er heel anders uit gezien." Het informatiebord is een nieuwe versie van het bord dat er eerder stond als onderdeel van de natuur-geologieroute Rondom Willink. Er stond een vitrinekast bij met daarin de boorkern met zout. De kast raakte in verhaal. De inhoud kwam in handen van de Historische Kring Kotten. Die nam het initiatief om een nieuw informatiebord te plaatsen, waarbij de boorkern in een zuiltje is verwerkt. De plaatsing was aanleiding om drie geologische routes van verschillende lengte te maken. Die kunnen gelopen worden op zondag 27 februari. De start is tussen 9.00 en 12.00 uur vanaf het Wilhelminagebouw in Kotten. De deelnemer kan dan voor vijf euro een boekje krijgen met de drie routes en meer informatie over de geologie van Winterswijk.

